Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
DEAN SPIELMANN IŠVADA,
pateikta 2025 m. balandžio 10 d.[1]

Byla C-143/23

KI,
FA,
prieš
Mercedes-Benz Bank AG,
Volkswagen Bank GmbH

(*Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Kredito sutartis, skirta motorinei transporto priemonei įsigyti – Direktyva 2008/48/EB – 14 straipsnio 1 dalis – Teisė atsisakyti sutarties – Pasinaudojimo teise atsisakyti kredito sutarties, susietos su pirkimo–pardavimo sutartimi, pasekmės – Vartotojo pareigos kreditoriui – 14 straipsnio 3 dalies b punktas – Palūkanų mokėjimas atsisakius kredito sutarties, susietos su prekių tiekimo sutartimi“

Įvadas

1. Šioje byloje *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas, Vokietija) pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2008/48/EB[2] išaiškinimo nagrinėjant dviejų vartotojų ginčus su automobilių kredito bendrovėmis dėl pasinaudojimo teise atsisakyti kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi.

2. Ši byla suteikia Teisingumo Teismui galimybę išplėtoti savo jurisprudenciją dėl vartotojo pasinaudojimo teise atsisakyti susietosios kredito sutarties pasekmių. Konkrečiau kalbant, atsakant į antrąjį ir trečiąjį prejudicinius klausimus, kurie bus nagrinėjami šioje išvadoje, reikia nustatyti, pirma, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmo sakinio nuostata yra visiškai suderintos susietosios kredito sutartys, ir, antra, ar su Sąjungos teise suderinama tai, kad kredito gavėjas, atsisakęs susietosios kredito sutarties, turi sumokėti sutartyje numatytas kredito palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo finansuotos transporto priemonės pardavėjui momento iki transporto priemonės grąžinimo kreditoriui (arba pardavėjui) momento.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008, p. 66).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3. Direktyvos 2008/48 7–10, 31, 34 ir 35 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(7) Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančios vidaus rinkos vartojimo kreditų srityje kūrimuisi, būtina numatyti suderintą Bendrijos sistemą keliose pagrindinėse srityse. Atsižvelgiant į nuolat besiplečiančią vartojimo kreditų rinką ir augantį Europos piliečių mobilumą, į ateitį orientuoti Bendrijos teisės aktai, kuriuos galima pritaikyti prie būsimų kredito formų ir kurie suteikia valstybėms narėms tinkamą jų įgyvendinimo lankstumo lygį, turėtų padėti sukurti modernią vartojimo kreditų teisės bazę.

(8) Norint užtikrinti vartotojų pasitikėjimą, svarbu, kad rinka suteiktų pakankamą vartotojų apsaugos lygį. Taigi, turėtų būti įmanoma, kad laisvas kredito pasiūlymų judėjimas vyktų optimaliomis sąlygomis tiems, kurie siūlo kreditus, ir tiems, kurie nori juos gauti, deramai atsižvelgiant į konkrečią padėtį atskirose valstybėse narėse.

(9) Būtinas visiškas suderinimas, siekiant užtikrinti, kad visi Bendrijos vartotojai naudotųsi aukštu ir vienodu jų interesų apsaugos lygiu, ir siekiant sukurti tikrą vidaus rinką. Todėl valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti kitokias, nei nustatyta šioje direktyvoje, nacionalines nuostatas. <…> Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybė[m]s narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus. Todėl valstybės narės gali, pavyzdžiui, toliau taikyti arba priimti nacionalines nuostatas dėl prekių pardavėjo arba paslaugų teikėjo ir kreditoriaus solidariosios atsakomybės. Kitas šios valstybėms narėms suteikiamos galimybės pavyzdys galėtų būti nacionalinių nuostatų dėl prekių pardavimo arba paslaugų teikimo sutarties nutraukimo, jeigu vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito sutarties, tolesnis taikymas arba tokių nuostatų priėmimas. <…>

(10) Šioje direktyvoje pateiktose sąvokų apibrėžtyse nustatyta derinimo sritis. Todėl valstybių narių pareiga įgyvendinti šios direktyvos nuostatas turėtų būti apribota jos taikymo sritimi, kaip nustatyta šiose sąvokų apibrėžtyse. Tačiau ši direktyva neturėtų trukdyti valstybėms narėms, laikantis Bendrijos teisės, taikyti šios direktyvos nuostatas srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį. Tokiu būdu valstybė narė galėtų toliau taikyti galiojančius nacionalinės teisės aktus arba priimti šios direktyvos nuostatas ar tam tikras jos nuostatas atitinkančius naujus teisės aktus dėl kreditų sutarčių, nepatenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, pavyzdžiui, dėl kredito sutarčių, kurių suma yra mažesnė nei 200 EUR arba didesnė nei 75 000 EUR. Be to, valstybės narės taip pat galėtų taikyti šios direktyvos nuostatas susietajam kreditui, nepatenkančiam į susietojo kredito sutarties apibrėžtį, numatytą šioje direktyvoje. Taigi susietojo kredito sutarties nuostatos galėtų būti taikomos kredito sutartims, kurios skirtos tik prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarčiai iš dalies finansuoti.

<…>

(31) Siekiant, kad vartotojas žinotų savo teises ir įsipareigojimus pagal kredito sutartį, joje turėtų būti aiškiai ir glaustai pateikta visa būtina informacija.

<…>

(34) Siekiant, kad būtų suderinta pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties tvarka panašiose srityse, būtina numatyti teisę atsisakyti sutarties, netaikant baudos ir prievolės pateikti pagrindimą, esant sąlygoms, panašioms į numatytąsias [2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičiančioje Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir [d]irektyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (OL L 271, 2002, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 321)].

(35) Jei vartotojas atsisako kredito sutarties, pagal kurią jis gavo prekes, visų pirma pirkimo mokant dalimis arba nuomos ar išperkamosios nuomos sutarties, kurioje nustatyta pareiga įsigyti daiktą, ši direktyva neturėtų turėti įtakos valstybių narių nuostatoms, reglamentuojančioms prekių grąžinimą ar kitus susijusius klausimus.

<…>“

4. Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas“ nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, aspektus.“

5. Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

<…>

n) susietojo kredito sutartis – kredito sutartis, kai:

   i) tas kreditas yra skirtas išimtinai konkrečių prekių tiekimo ar konkrečių paslaugų teikimo sutarčiai finansuoti; ir

   ii) šios dvi sutartys, objektyviai vertinant, sudaro vieną komercinį sandorį; laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, kai prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas pats finansuoja vartotojui suteikiamą kreditą arba, jei jį finansuoja trečioji šalis, – jei kreditorius, sudarant ar rengiant kredito sutartį, naudojasi prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo paslaugomis arba kai kredito sutartyje aiškiai nurodomos specifinės prekės arba nuostata dėl specifinių paslaugų.“

6. Tos pačios direktyvos 10 straipsnio „Informacija, kuri turi būti pateikta kredito sutartyse“ 2 dalyje, be kita ko, nustatyta:

„Kredito sutartyje aiškiai ir glaustai nurodoma:

<…>

l) kredito sutarties sudarymo dieną galiojančios palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir jų tikslinimo tvarka bei, kai taikoma, bet kurie mokesčiai, mokami už įsipareigojimų neįvykdymą;

<…>“

7. Direktyvos 2008/48 14 straipsnyje „Teisė atsisakyti sutarties“ nustatyta:

„1. Vartotojas, nenurodydamas priežasties, gali atsisakyti kredito sutarties per keturiolika kalendorinių dienų.

Toks sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda:

a) nuo kredito sutarties sudarymo dienos; arba

b) nuo dienos, kurią vartotojas gauna sutarties nuostatas ir sąlygas bei informaciją pagal 10 straipsnį, jei toji diena yra vėlesnė, nei nurodytoji šios pastraipos a punkte.

<…>

3. Jei vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito sutarties, jis:

a) atsisako iki 1 dalyje nurodyto termino, praneša apie tai kreditoriui, vadovaudamasis kreditoriaus pagal 10 straipsnio 2 dalies p punktą suteikta informacija ir naudodamasis priemonėmis, kuriomis galima įrodyti išsiuntimą pagal nacionalinės teisės aktus. Laikoma, kad šio termino buvo laikomasi, jeigu šis pranešimas, kai jis pateikiamas popieriuje arba kitoje patvarioje laikmenoje, kuria kreditorius gali pasinaudoti ir kuri jam yra prieinama, yra išsiunčiamas iki šio termino; ir

b) be nepagrįsto delsimo, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo apie atsisakymą išsiuntimo kreditoriui sumoka kreditoriui kapitalo sumą ir palūkanas už šią kapitalo sumą, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama kapitalo suma. Palūkanos apskaičiuojamos remiantis sutarta kredito palūkanų norma. Atsisakymo atveju kreditorius neturi teisės gauti jokios kitos kompensacijos iš vartotojo, išskyrus kompensaciją už kreditoriaus bet kurioms viešosios administracijos įstaigoms sumokėtus bet kuriuos negrąžinamus mokesčius.

<…>“

8. Šios direktyvos 15 straipsnio „Susietojo kredito sutartys“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Kai vartotojas pagal Bendrijos teisę pasinaudoja teise atsisakyti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties, jis daugiau nebėra saistomas susietojo kredito sutarties.

2. Kai netiekiamos prekės ar neteikiamos paslaugos, kurioms taikoma susietojo kredito sutartis, arba jos tiekiamos ar teikiamos tik iš dalies, arba jos neatitinka prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties, vartotojas turi teisę pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis prieš kreditorių, jei vartotojas negavo iš tiekėjo to, ką jis turėjo teisę gauti pagal teisės aktus arba pagal sutartį dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo. Valstybės narės nustato, kokiu mastu ir kokiomis sąlygomis gali būti naudojamasi tomis teisių gynimo priemonėmis.“

9. Minėtos direktyvos 22 straipsnio „Suderinimas ir šios direktyvos privalomas pobūdis“ 1 dalyje nustatyta:

„Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje.“

10. Tos pačios direktyvos 23 straipsnyje „Sankcijos“ numatyta:

„Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus, ir imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.“

Vokietijos teisė

11. *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas; toliau – BGB) redakcijos, galiojusios klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms, 357a straipsnio „Finansinių paslaugų teikimo sutarčių atsisakymo teisinės pasekmės“ 1 dalyje numatyta:

„1. Gautos išmokos turi būti grąžintos ne vėliau kaip per 30 dienų.

<…>

3. Jeigu kredito gavėjas atsisako vartojimo kredito sutarties, jis privalo sumokėti sutartas palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo iki jos grąžinimo. <…>“

12. BGB redakcijos, galiojusios klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms, 358 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Jei vartotojas pagrįstai atsisakė pareiškimo apie ketinimą sudaryti su verslininku prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartį, jis taip pat nebesaistomas pareiškimo apie ketinimą sudaryti su šia sutartimi susijusią kredito sutartį.

2. Jeigu vartotojas pagal 495 straipsnio 1 dalį arba 514 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį pagrįstai atsisakė pareiškimo apie ketinimą sudaryti vartojimo kredito sutartį, jis taip pat nebėra saistomas pareiškimo apie ketinimą sudaryti su šia vartojimo kredito sutartimi susietą prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartį.

3. Prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartis susiejama su kredito sutartimi pagal 1 ir 2 dalis, jeigu kreditas yra skirtas kitai sutarčiai visiškai arba iš dalies finansuoti ir jeigu šios dvi sutartys sudaro vieną komercinį sandorį. Turi būti laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, be kita ko, kai pats verslininkas finansuoja vartotojo priešpriešinės prievolės įvykdymą arba, jeigu jį finansuoja trečioji šalis, kai kreditorius, rengdamas arba sudarydamas kredito sutartį, naudojasi verslininko paslaugomis.

4. Su susietąja sutartimi susijęs grąžinimas į pradinę padėtį *mutatis mutandis* reglamentuojamas pagal <…> [357 straipsnį]. <…> Santykiuose su vartotoju kreditorius prisiima iš susietosios sutarties kylančias verslininko teises ir pareigas, susijusias su sutarties atsisakymo arba grąžinimo teisinėmis pasekmėmis, jei tuo momentu, kai sutartis įsigalioja, paskolos suma jau buvo išmokėta verslininkui.“

Faktinės aplinkybės, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

13. 2019 m. kovo 1 d. ir 2017 m. lapkričio 30 d. KI ir FA sudarė atitinkamai su *Mercedes-Benz Bank AG* ir *Volkswagen Bank GmbH* kredito sutartis privačioms reikmėms skirtai motorinei transporto priemonei įsigyti. Šių sutarčių grynosios sumos atitinkamai buvo 29 500 EUR ir 35 300 EUR ir buvo išmokėtos tiesiogiai transporto priemonių pardavėjams.

14. Sudarydami kredito sutartis *Mercedes-Benz Bank* ir *Volkswagen Bank* naudojosi transporto priemonių pardavėjo, kaip tarpininko, paslaugomis.

15. Nė vienoje iš šių kredito sutarčių nebuvo nurodyta procentiniu dydžiu išreikšta sutarties sudarymo momentu taikyta palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma.

16. KI ir FA pagal abi sutartis kas mėnesį mokėjo mėnesines kredito įmokas ir, įskaitant avansus, iš viso sumokėjo atitinkamai 8 924,48 EUR ir 24 800 EUR.

17. 2019 m. spalio 31 d. ir 2020 m. liepos 20 d. raštais KI ir FA atsisakė pareiškimų apie ketinimą sudaryti kredito sutartį.

18. KI ir FA mano, jog sutarties atsisakymas yra veiksmingas, nes dėl to, kad sutartyje buvo netinkamai pateikta privaloma informacija, neprasidėjo sutarties atsisakymo terminas.

19. Jie abu savo ruožtu kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su ieškiniais atitinkamai prieš *Mercedes-Benz Bank* ir *Volkswagen Bank*.

20. KI iš esmės prašo grąžinti iki sutarties atsisakymo jau sumokėtas kredito įmokas ir pardavėjui sumokėtą avansą, t. y. iš viso 8 924,48 EUR. Jis taip pat prašo pripažinti, kad atsisakęs sutarties nebeprivalo mokėti palūkanų už paskolą arba pagrindinės jos sumos.

21. FA savo ruožtu iš esmės prašo grąžinti iki sutarties atsisakymo jau sumokėtas kredito mėnesines įmokas ir pardavėjui sumokėtą visą avansą, t. y. 24 800 EUR. Be to, jis prašo pripažinti, kad nuo sutarties atsisakymo dienos neprivalo mokėti palūkanų už pagrindinę paskolos sumą arba su sutartimi susijusių kredito mėnesinių įmokų.

22. *Mercedes-Benz Bank* ir *Volkswagen Bank* prašo netenkinti ieškinių. Jos iš esmės remiasi ieškinių nepriimtinumu ir argumentais, susijusiais su prarasta teise atsisakyti sutarties. *Mercedes-Benz Bank* taip pat pabrėžia, kad buvo neteisėtai pasinaudota teise atsisakyti sutarties, ir pateiktu priešieškiniu subsidiariai prašo įpareigoti KI atlyginti jai vertės sumažėjimą iki transporto priemonės perdavimo ir sumokėti kompensaciją už naudojimą, kuri sudarytų 3,92 % dar nesumokėto kredito likučio per metus už laikotarpį nuo kredito išmokėjimo pardavėjui iki transporto priemonės grąžinimo.

23. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar su Sąjungos teise, visų pirma [Direktyvos 2008/48] 14 straipsnio 1 dalimi, suderinama tai, kad, atsisakius vartojimo kredito sutarties, susietos su fizinėje parduotuvėje sudaryta transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi, finansuotos transporto priemonės vertės sumažėjimo atlyginimo, kurį kreditoriui turi sumokėti vartotojas, grąžindamas

finansuotą transporto priemonę, dydis apskaičiuojamas taip: iš verslininko pardavimo kainos, kuri buvo taikoma vartotojui įsigyjant transporto priemonę, atimama verslininko pirkimo kaina, kuri buvo taikoma grąžinant transporto priemonę?

2. Ar [Direktyvos 2008/48] 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmo sakinio nuostata yra visiškai suderintos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi susietos vartojimo kredito sutartys, todėl valstybėms narėms ši nuostata yra privaloma?

   Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

3. Ar su Sąjungos teise, visų pirma [Direktyvos 2008/48] 14 straipsnio 1 dalimi, suderinama tai, kad kredito gavėjas, atsisakęs vartojimo kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi, turi sumokėti sutartyje numatytas kredito palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo finansuotos transporto priemonės pardavėjui momento iki transporto priemonės grąžinimo kreditoriui (arba pardavėjui) momento?“

24. 2023 m. balandžio 18 d. sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol bus priimtas sprendimas sujungtose bylose C-38/21, C-47/21 ir C-232/21.

25. 2023 m. gruodžio 21 d. raštu Teisingumo Teismo kancleris persiuntė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui tose bylose priimtą sprendimą [3] ir paprašė nurodyti, ar atsižvelgdamas į šį sprendimą jis norėtų palikti savo prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

26. 2024 m. balandžio 10 d. per *e-Curia* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsakydamas į Teisingumo Teismo pateiktą klausimą, informavo, kad neatsiima prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ir nurodė, kad būtina įtraukti šiuos naujus klausimus:

„4. a) Ar [Direktyvos 2008/48] 10 straipsnio 2 dalies l punktas, siejamas su šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktu, turi būti aiškinamas taip, kad sutarties atsisakymo terminas neprasideda, kai kredito sutartyje nėra nurodytas konkretus sutarties sudarymo momentu galiojęs palūkanų už pavėluotus mokėjimus procentinis dydis?

   Jei ne:

   b) Ar tai, kad ši informacija nebuvo nurodyta, gali turėti įtakos vidutinio vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų apimtį pagal šią direktyvą arba sprendimui sudaryti sutartį ir, atsižvelgiant į aplinkybes, eliminuoti jo galimybę įgyvendinti savo teises iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios būtų buvusios, jei ši informacija būtų nurodyta išsamiai ir teisingai?

5. a) Ar tokiu atveju, kai kredito sutartyje nėra nurodyto konkretaus šios sutarties sudarymo momentu galiojusio palūkanų už pavėluotus mokėjimus procentinio dydžio, kreditorius negali reikšti prieštaravimo, grindžiamo tuo, kad vartotojas dėl savo elgesio per laikotarpį nuo minėtos sutarties sudarymo iki pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties arba po to, kai pasinaudojo šia teise, ja piktnaudžiavo?

   Jei ne:

[3] 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *BMW Bank ir kt.* (C-38/21, C-47/21 ir C-232/21, EU:C:2023:1014; toliau – Sprendimas *BMW Bank*).

b) Ar vertinimas, kad piktnaudžiaujama teise, gali būti grindžiamas visų pirma toliau nurodytomis aplinkybėmis:

– vartotojas toliau naudojasi finansuota transporto priemone, kol teismas išnagrinėja sutarties atsisakymo veiksmingumo klausimą,

– vartotojas atsisako atlyginti naudojimosi transporto priemone vertę.“

Analizė

27. Teisingumo Teismo prašymu šioje išvadoje bus analizuojami tik antrasis ir trečiasis klausimai.

Dėl antrojo klausimo

28. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmas sakinys turi būti aiškinamas taip, kad juo yra visiškai suderintos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimis susietos vartojimo kredito sutartys.

29. Kitaip tariant, Teisingumo Teismo prašoma nustatyti, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmu sakiniu buvo visiškai suderinta kredito gavėjo pareiga mokėti palūkanas už pagrindinę paskolos sumą, taip pat tada, kai suteiktas kreditas yra susietas su prekių pirkimo arba paslaugų teikimo sutartimi.

30. Pirma, pažymėtina, kad Direktyvoje 2008/48[4], priimtoje siekiant skatinti veiksmingą vidaus rinką ir aukštą vartotojų apsaugos lygį kreditų srityje, numatyta visiškai suderinti visas į jos taikymo sritį patenkančias kredito sutartis.

31. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pripažino, kad iš šios direktyvos 22 straipsnio 1 dalies, siejamos su 9 ir 10 konstatuojamosiomis dalimis, matyti, jog, kiek tai susiję su į jos taikymo sritį patenkančiomis kredito sutartimis, ši direktyva yra privalomojo pobūdžio ir ja siekiama užtikrinti vienodą joje įtvirtintų taisyklių taikymą visose valstybėse narėse. Kadangi joje nustatytos konkrečios pareigos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, kurios skiriasi nuo nustatytų šioje direktyvoje[5]. Toks suderinimas grindžiamas siekiu užtikrinti bet kuriam Sąjungos vartotojui galimybę gauti kreditą pasinaudojant tokiu pačiu apsaugos lygiu, taip pat siekiant palengvinti ir finansinių paslaugų teikimą tarp valstybių. Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus[6].

32. Antra, Direktyvos 2008/48 3 straipsnio n punkte „susietojo kredito sutartis“ apibrėžiama kaip kredito sutartis, kuri skirta išimtinai konkrečių prekių tiekimo ar konkrečių paslaugų teikimo sutarčiai finansuoti ir kuri su atitinkama tiekimo sutartimi sudaro vieną komercinį sandorį. Praktiškai privačioms reikmėms skirtai motorinei transporto priemonei įsigyti skirti kreditai

[4] Žr., be kita ko, 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Soho Group* (C-686/19, EU:C:2020:582, 49 punktas), pagal kurį „Direktyva 2008/48 buvo priimta siekiant dviejų tikslų – visiems Europos Sąjungos vartotojams užtikrinti aukštą ir vienodą jų interesų apsaugos lygį ir palengvinti tinkamai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos vystymąsi“.

[5] Šiuo klausimu žr. 2012 m. liepos 12 d. Sprendimą *SC Volksbank România* (C-602/10, EU:C:2012:443, 38 punktas) ir 2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Pohotovosť* (C-331/18, EU:C:2019:665, 49 punktas).

[6] Žr. Direktyvos 2008/48 9 konstatuojamąją dalį.

visiškai atitinka šioje direktyvoje pateiktą apibrėžtį, jei nėra direktyvos taikymo srities išimčių[7]. Kredito gavimas ir turto pirkimas kaip vienas komercinis sandoris dažnai pasireiškia tuo, kad abi sutartys sudaromos vienu metu arba yra glaudžiai ekonomiškai susijusios. Taigi, mano nuomone, Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo apibrėžti šios kategorijos kreditus taip, kad vartotojas, susaistytas dviejų tarpusavyje susijusių sutarčių, vis dėlto galėtų naudotis veiksminga apsauga, atsižvelgiant į specifinę riziką, kylančią dėl kredito ir prekės įsigijimo dvigubos sąsajos.

33. Trečia, siekiant praktiškai įgyvendinti šią apsaugą, Direktyvos 2008/48 14 straipsnyje yra įtvirtinta teisė atsisakyti sutarties, leidžianti vartotojui nenurodant priežasties per nustatytą laikotarpį atsisakyti sutarties. Pasinaudojus šia teise, kuria siekiama tiek sušvelninti galimą impulsyvų sprendimo prisiimti skolą pobūdį, tiek užtikrinti, kad būtų pateikta pakankamai informacijos, kyla gretutinių pareigų. Taigi šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmame sakinyje reikalaujama, kad vartotojas, kuris atsisako sutarties, grąžintų pagrindinę paskolos sumą ir palūkanas, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama pagrindinė paskolos suma.

34. Vis dėlto šioje nuostatoje nenurodomas finansuojamų prekių likimas ar galima susietosios kredito sutarties ir transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutarties sąveika. Mano nuomone, Direktyva 2008/48 siekiama užtikrinti, kad būtų galima veiksmingai naudotis teise atsisakyti sutarties, kartu paliekant valstybėms narėms diskreciją įgyvendinti šį sutarties atsisakymą esant ypatingai susietojo kredito situacijai, o tai reiškia, kad šia direktyva nesiekiama visiškai suderinti visų galimų teisinių pasekmių.

35. Minėtos direktyvos 35 konstatuojamoji dalis atitinka tokį požiūrį, nes joje nurodyta, kad direktyva neturėtų turėti įtakos valstybių narių nuostatoms, reglamentuojančioms su kreditu finansuojamo turto grąžinimu susijusius ar kitus klausimus[8]. Tos pačios direktyvos 9 konstatuojamojoje dalyje taip pat numatyta, kad, nesant suderintų nuostatų, valstybės narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus, visų pirma dėl prekių pardavimo ar paslaugų teikimo sutarties nutraukimo, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito sutarties.

36. Nesant specialių Sąjungos teisės normų atitinkamoje srityje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvoje 2008/48 numatyta vartotojų apsaugos įgyvendinimo tvarka, vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu, turi būti nustatyta jų vidaus teisės sistemoje. Vis dėlto ši tvarka turi būti ne mažiau palanki nei panašias vidaus situacijas reglamentuojančios taisyklės (lygiavertiškumo principas) ir ji neturi būti tokia, kad dėl jos būtų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga įgyvendinti Sąjungos teisės suteiktas teises (veiksmingumo principas)[9].

37. Šiuo klausimu pažymėtina, kad Direktyvos 2008/48 15 straipsnio 1 dalis yra vienintelė nuostata, konkrečiai susijusi su atveju, kai vartotojas pasinaudoja šia teise atsisakyti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties, tačiau joje nekalbama apie priešingą atvejį, kai pirma įgyvendinama teisė atsisakyti kredito sutarties[10].

7 Žr. Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalį.

8 Žr. Sprendimą *BMW Bank* (302 punktas).

9 Žr. Sprendimą *BMW Bank* (303 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

10 Šiuo kausimu žr. generalinio advokato G. Hogan išvadą sujungtose bylose *Volkswagen Bank ir kt.* (C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:629, 126 punktas).

38. Galiausiai manau, kad nors Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmu sakiniu visiškai suderinamos kredito sutartys, joje išsamiai nereglamentuojamos sutarties atsisakymo pasekmės, kai kreditas yra susietas su transporto priemonės pirkimu. Taigi valstybėms narėms leidžiama nustatyti naudojimosi teise atsisakyti susietojo kredito sutarčių tvarką, laikantis veiksmingumo ir lygiavertiškumo principų.

39. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmu sakiniu nėra visiškai suderintos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi susietos vartojimo kredito sutartys.

Dėl trečiojo klausimo

40. Savo trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar su Sąjungos teise, visų pirma Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalimi, suderinama tai, kad kredito gavėjas, atsisakęs vartojimo kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi, turi sumokėti sutartyje numatytas kredito palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo finansuotos transporto priemonės pardavėjui momento iki transporto priemonės grąžinimo kreditoriui (arba pardavėjui) momento.

Dėl Direktyvos 2008/48 14 straipsnio tikslo

41. Primenu, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta vartotojo teisė nenurodant priežasties atsisakyti sutarties, kuria jis gali pasinaudoti per keturiolika kalendorinių dienų.

42. Direktyvos 2008/48 14 straipsniu siekiamas tikslas yra, pirma, leisti vartotojui pasirinkti sutartį, kuri labiausiai atitinka jo poreikius, ir atsisakyti sutarties, kuri, kaip paaiškėja po jos sudarymo per apsisprendimo laikotarpį, skirtą pasinaudoti teise atsisakyti sutarties, neatitinka šio vartotojo poreikių. Antra, šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto tikslas yra užtikrinti, kad vartotojas gautų visą informaciją, reikalingą savo sutartinių įsipareigojimų apimčiai įvertinti, ir nubausti kreditorių, kuris jam neperduoda minėtos direktyvos 10 straipsnyje numatytos informacijos[11]. Manau, kad pagrindinis šios priemonės tikslas – suteikti vartotojui pakankamai laiko apsvarstyti, ar kreditas tikrai atitinka jo poreikius ir galimybes, kad jis galėtų apsisaugoti nuo netinkamų įsipareigojimų.

Dėl teisės atsisakyti susietojo kredito sutarties pasekmių

43. Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo antrojo klausimo analizės[12] matyti, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmu sakiniu nėra visiškai suderintos pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties, kai kreditas yra susijęs su prekių tiekimo sutartimi, kaip antai transporto priemonės pirkimas, pasekmės.

44. Pagal šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punktą vartotojas, atsisakęs „klasikinio kredito“, turi sumokėti kreditoriui ne tik pagrindinę paskolos sumą, bet ir sutarto dydžio palūkanas už šią sumą, apskaičiuotas nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama visa

[11] Žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Volkswagen Bank* (C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 123 ir 124 punktai) ir Sprendimą *BMW Bank* (288 punktas).

[12] Žr. šios išvados 30–38 punktus.

pagrindinė paskolos suma. Pagal analogiją manau, kad tuo atveju, kai kreditas skirtas prekės pirkimui finansuoti, ir vartotojas atsisako sutarties, yra logiška numatyti jam pareigą sumokėti palūkanas už laikotarpį nuo faktinio lėšų gavimo iki turto arba kredito grąžinimo.

45. Manau, kad tokį reikalavimą nesunku pagrįsti – sutelkdamas finansinius išteklius kreditorius prisiima pinigų nuvertėjimo riziką ir netenka galimybės iš karto naudotis šiomis lėšomis. Šiuo požiūriu palūkanos yra įprastas atlygis už suteiktą pagrindinę paskolos sumą. Sistemingai jas atimant iš kreditoriaus, tai reikštų, kad kredito gavėjas galėtų naudotis „nemokamu kreditu“ ir taip gautų nepagrįstos naudos už tai nieko nemokėdamas [13]. Manau, kad tokia situacija pažeidžia sutartinę pusiausvyrą ir yra panaši į nepagrįstą praturtėjimą, kaip tai suprantama pagal bendruosius civilinės teisės principus.

46. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nepagrįsto praturtėjimo draudimo principą, pripažintą Teisingumo Teismo jurisprudencijoje ir įtvirtintą daugelyje nacionalinės teisės sistemų, reikalaujama, kad nė viena šalis nepagrįstai nepraturtėtų kitos šalies sąskaita. Taigi, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pagal bendruosius valstybių narių teisės sistemų principus asmuo, patyręs nuostolių, kurie praturtina kitą asmenį nesant tokio praturtėjimo teisinio pagrindo, paprastai turi teisę išieškoti šių nuostolių dydžio atlyginimą iš praturtėjusio asmens.

47. Iš tiesų, kalbant apie nepagrįstą Sąjungos praturtėjimą, nors SESV nėra aiškiai numatytos tokio pobūdžio teisių gynimo priemonės, SESV 268 straipsnio ir SESV 340 straipsnio antros pastraipos aiškinimas, pagal kurį tokia galimybė atmetama, lemtų veiksmingos teisminės gynybos principui prieštaraujantį rezultatą. Pagal šiuos straipsnius pareikštame ieškinyje dėl nepagrįsto Sąjungos praturtėjimo turi būti įrodytas atsakovės praturtėjimas be galiojančio teisinio pagrindo [14] ir tai, kad dėl šio praturtėjimo ieškovas patyrė nuostolių [15].

48. Perkeliant šį principą [16] į pagrindinės bylos aplinkybes [17], galima būtų teigti, kad, leidus kredito gavėjui nemokamai naudotis paskolintomis lėšomis laikotarpiu iki turto grąžinimo, jam faktiškai būtų „be priežasties, pagrindo ar bent jau pateisinimo“ suteikta ekonominė nauda [18]. Iš tiesų per šį laikotarpį kreditorius neatšaukiamai sutelkė finansinių išteklių kredito gavėjo naudai ir negalėjo šiomis lėšomis disponuoti arba skirti jų kitiems potencialiai pelningiems sandoriams, prisiimdamas su lėšų suteikimu susijusią riziką (visų pirma pinigų nuvertėjimą ir alternatyviąsias negalėjimo naudotis lėšomis sąnaudas).

[13] Žr. generalinio advokato G. Hogan išvadą sujungtose bylose *Volkswagen Bank ir kt.* (C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:629, 124 punktas).

[14] Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal subsidiarumo principą, kai praturtėjimas ar turto praradimas yra tiesiogiai pateisinamas teisės norma, turto perdavimas bet kuriuo atveju turi priežastį, dėl kurios negalima pareikšti ieškinio *in rem verso*. Pavyzdžiui, Belgijos civilinėje teisėje minėtas ieškinys „gali būti pareikštas tik tuo atveju, jeigu su juo susijusi situacija nėra reglamentuojama pagal kitas teisės, sutarties, vienašališko teisinio sandorio ar *ex delicto* taisykles“ (žr. P. Van Ommeslaghe, *De Page, Traité de droit civil belge - Tome II - Les obligations*, vol. 2, Bruylant, Bruxelles, 2013, p. 1141 ir 1151).

[15] Šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 9 d. Sprendimą *Čekija / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 82 punktas).

[16] Apie su bendraisiais privatinės teisės principais ir nepagrįstu praturtėjimu susijusias problemas (ypač Liuksemburgo teisinėje sistemoje) žr. P. Kinsch, „Les principes généraux du droit comme éléments de l'ordre juridique luxembourgeois“, *Liber Amicorum Xavier Dieux*, Larcier-Intersentia, Bruxelles, 2022, p. 883 ir 884.

[17] Dėl nepagrįsto praturtėjimo sandorių, kuriuose dalyvauja daugiau nei dvi šalys, žr. P. Schlechtriem, C. Cohen ir R. Hornun, „Restitution and Unjust Enrichment in Europe“, *European Review of Private Law*, vol. 9, issue 2/3, 2001, p. 408–415.

[18] Formuluotė iš G. Londers, S. Mosselmans ir A. Bossuyt, „Deux principes généraux du droit issus du droit national et du droit communautaire: l'enrichissement sans cause ou l'enrichissement injustifié et l'interdiction de l'abus de droit“, *Actes du colloque pour le cinquantième anniversaire des traités de Rome*, Luxembourg, 2007 m. kovo 26 d., *Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras*, 2007, p. 97. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad 2001 m. spalio 10 d. Sprendime *Corus Jungtinė Karalystė / Komisija* (T-171/99, EU:T:2001:249, 55 punktas) Teisingumo Teismas dėl delspinigių apskaičiavimo nusprendė, kad „nemokėdama delspinigių <…> Bendrija galėtų nepagrįstai praturtėti, o tai prieštarautų bendriesiems Bendrijos teisės principams“ (cituojamas 1990 m. liepos 10 d. Sprendimas *Graikija / Komisija* (C-259/87, EU:C:1990:287, 26 punktas)).

49. Taigi manau, kad kredito gavėjo pareiga sumokėti už faktinį lėšų suteikimo laikotarpį apskaičiuotas palūkanas yra būtinas korekcinis mechanizmas. Jis suteikia galimybę atkurti sutartinę pusiausvyrą, neleisdamas vienai šaliai, pasinaudojus teise atsisakyti sutarties, gauti nepagrįstos naudos kitos šalies sąskaita, ir taip užtikrina teisingą išlaidų ir naudos, atsirandančių vykdant kredito sutartį, nors ir iš dalies ir laikinai, paskirstymą.

Dėl sutartinės pusiausvyros ir proporcingumo principo

50. Šios pareigos pagrindimas, t. y. palūkanų sumokėjimas atsisakius kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimu, man atrodo, atitinka logiką šios srities Teisingumo Teismo jurisprudencijos, kurioje bendrai pabrėžiama, kad Direktyva 2008/48 siekiamas tikslas yra vartojimo kreditų srityje numatyti visišką ir privalomą suderinimą keliose pagrindinėse srityse, laikomą būtinu siekiant visiems Europos Sąjungos vartotojams užtikrinti aukštą ir vienodą jų interesų apsaugos lygį ir palengvinti tinkamai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos raidą [19].

51. Siekį išlaikyti sutartinę pusiausvyrą suderinant veiksmingą vartotojų interesų apsaugą su gerai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos raida, kartu laikantis proporcingumo principo, galima bendrai įžvelgti su teise atsisakyti sutarties susijusioje jurisprudencijoje, be kita ko, už Direktyvos 2008/48 teisinio pagrindo ribų. Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pagal Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalį draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad, kai vartotojas atsisako susietojo kredito sutarties, jis turi grąžinti kreditoriui iš kredito finansuotą prekę arba įspėti kreditorių pasiimti šią prekę, tačiau pastarasis tuo pačiu metu neprivalo grąžinti kredito mėnesinių įmokų, kurias vartotojas jau sumokėjo [20].

52. Be to, dėl nuotolinės prekybos sutarties Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis [21], siekiama apsaugoti vartotoją esant ypatingai nuotolinės prekybos sutarties situacijai, ji neturi tikslo suteikti jam teisių, kurios viršytų tai, kas būtina siekiant suteikti galimybę tinkamai pasinaudoti teise atsisakyti sutarties. Tai ypač pasakytina apie atvejus, kai vartotojas pasinaudoja nuotolinės prekybos sutartimi įgyta preke tokiu būdu, kuris neatitiktų civilinės teisės principų, pavyzdžiui, sąžiningumo arba praturtėjimo be pagrindo draudimo [22].

53. Tas pats siekis išlaikyti minėtą pusiausvyrą, laikantis proporcingumo principo, būdingas Teisingumo Teismo pateiktam Direktyvos 2008/48 23 straipsnio, pagal kurį valstybėms narėms leidžiama nustatyti sankcijas, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi kreditoriui nustatytų pareigų pateikti informaciją, išaiškinimui. Šios sankcijos, kurios turi būti veiksmingos ir proporcingos, gali būti net kreditoriaus teisės į palūkanas ir mokesčius atėmimas, jeigu jis nesilaiko Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų pateikti informaciją ir jeigu jos nepateikus iš kredito gavėjo atimama galimybė įvertinti savo įsipareigojimų apimtį [23]. Vis dėlto Teisingumo Teismas patikslino šią poziciją, nurodydamas, kad „tokios sankcijos, lemiančios rimtas pasekmes kreditoriui, taikymas pagal šią nacionalinę teisę tais atvejais, kai nenurodoma Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje minima informacija, kuri negali turėti įtakos vartotojo

[19] Žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Volkswagen Bank* (C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 72 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[20] Žr. Sprendimą *BMW Bank* (307 punktas).

[21] OL L 144, 1997, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 319.

[22] Žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Messner* (C-489/07, EU:C:2009:502, 25 ir 26 punktai).

[23] 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842, 69 punktas; toliau – Sprendimas *Home Credit Slovakia*).

galimybei įvertinti savo įsipareigojimų apimtį, <…> negali būti laikomas proporcingu“ [24]. Todėl, mano nuomone, Teisingumo Teismas, remdamasis proporcingumo principu, pripažįsta, kad dėl Direktyvos 2008/48 23 straipsnyje numatytos galimybės iš kreditoriaus neturi būti sistemingai atimamas visas atlygis, nebent kreditoriaus neveikimas būtų toks rimtas, kad iš esmės pažeistų vartotojo teisę į aiškią ir patikimą informaciją [25].

54. Taigi vartotojui, kuris yra silpnesnė sutarties šalis, dėl kreditoriui skiriamos sankcijos suteikiama didesnė apsauga. Vis dėlto ši apsauga nėra neribota ir taikoma tik tais atvejais, kai kreditorius pažeidžia Direktyvoje 2008/48 nustatytą pareigą pateikti „esminę reikšmę“ turinčią informaciją [26]. Ja nesiekiama sukurti pernelyg didelės nelygybės tarp pasinaudojusio teise atsisakyti sutarties vartotojo ir kreditoriaus. Teisė atsisakyti sutarties ir jos pasekmės neturėtų kenkti rinkos veiksmingumui vartojimo kreditų srityje.

Dėl taikymo nagrinėjamam atvejui

55. Nagrinėjamu atveju manau, jog siekis visiems Sąjungos vartotojams užtikrinti aukštą ir vienodą jų interesų apsaugos lygį, kad būtų skatinama gerai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos raida, pagrindinėje byloje išlieka, jei pripažįstama, kad nacionalinės teisės aktuose gali būti numatyta grąžinti palūkanas už pagrindinę paskolos sumą, kai atsisakoma susietojo kredito sutarties.

56. Vis dėlto reikia priminti, kad, kaip jau nurodyta atsakant į antrąjį prejudicinį klausimą [27], teisės atsisakyti kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimu, įgyvendinimo tvarka, visų pirma kredito gavėjo pareiga sumokėti kreditoriui mokėtinas palūkanas, remiantis lygiavertiškumo principu neturi būti mažiau palanki nei panašioms vidaus situacijoms taikoma tvarka ir, remiantis veiksmingumo principu, dėl jos neturi tapti praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis.

57. Darau išvadą, kad atsižvelgiant į tai, jog Direktyvoje 2008/48 išsamiai nereglamentuojamos kredito, susieto su prekės pirkimu, atsisakymo pasekmės, nacionalinės teisės aktuose gali būti reikalaujama, kad kredito gavėjas sumokėtų palūkanas už laikotarpį, kuriuo naudojosi lėšomis.

58. Taigi, mano nuomone, pagal Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalį nedraudžiama reikalauti, kad pasinaudojęs teise atsisakyti sutarties kredito gavėjas sumokėtų numatytas palūkanas už laikotarpį nuo lėšų suteikimo iki prekės arba kredito grąžinimo pabaigos. Kartu valstybės narės išsaugo galimybę pagal Direktyvos 2008/48 23 straipsnį nustatyti kreditoriui sankcijas už šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų pateikti informaciją pažeidimus, su sąlyga, kad dėl šių sankcijų abipusiai įsipareigojimai nebūtų nutraukti neproporcingai ir nepakenktų pagrindiniam direktyvos tikslui, t. y. veiksmingai vartotojo apsaugai.

[24] Sprendimas *Home Credit Slovakia* (72 punktas).

[25] Savo išvadoje sujungtose bylose *Volkswagen Bank ir kt.* (C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:629) generalinis advokatas G. Hogan pažymi, jog valstybės narės, taikydamos sankcijas, kurias jos turi nustatyti pagal Direktyvos 2008/48 23 straipsnį, gali numatyti, kad kredito sutartyje nepateikus tam tikros privalomos informacijos prarandamos kredito palūkanos. Vis dėlto, kaip aiškiai nurodyta toje nuostatoje, už Sąjungos teisės pažeidimą skiriamos sankcijos turi būti proporcingos. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tai reiškia, kad sankcijų griežtumas turi atitikti pažeidimų, už kuriuos jos skiriamos, sunkumą ir visų pirma užtikrinti realų atgrasomąjį poveikį, nepažeidžiant bendrojo proporcingumo principo (tos išvados 123 punktas, kuriame daroma nuoroda į Sprendimą *Home Credit Slovakia* (63 punktas)). Neseniai priimtame 2025 m. vasario 13 d. Sprendime *Lexitor* (C-472/23, EU:C:2025:89, 56 ir 57 punktai) Teisingumo Teismas, be kita ko, konstatavo, kad sankcija, kurią nacionalinės teisės aktuose reikia numatyti už Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos pateikti informaciją pažeidimą, gali būti viena, nes labai svarbu, kad vartotojas turėtų visą informaciją, reikalingą jo įsipareigojimo apimčiai įvertinti.

[26] Žr. Sprendimą *Home Credit Slovakia* (69 punktas).

[27] Žr. šios išvados 36 punktą.

59. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismui siūlau atsakyti, kad pagal Sąjungos teisę, visų pirma Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalį, nedraudžiama, kad kredito gavėjas, atsisakęs vartojimo kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi, sumokėtų sutartyje numatytas kredito palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo finansuotos transporto priemonės pardavėjui momento iki tos transporto priemonės grąžinimo kreditoriui (arba pardavėjui) momento.

Išvada

60. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas, Vokietija) pateiktus antrąjį ir trečiąjį prejudicinius klausimus:

1. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 14 straipsnio 3 dalies b punkto pirmas sakinys

   turi būti aiškinamas taip:

   juo nėra visiškai suderintos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi susietos vartojimo kredito sutartys.

2. Sąjungos teisė, visų pirma Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis,

   turi būti aiškinama taip:

   jai neprieštarauja tai, kad kredito gavėjas, atsisakęs vartojimo kredito sutarties, susietos su transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartimi, sumokėtų sutartyje numatytas kredito palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo finansuotos transporto priemonės pardavėjui momento iki transporto priemonės grąžinimo kreditoriui (arba pardavėjui) momento.